

Sekwencja

Sekwencja to rodzaj pieśni liturgicznej z tekstem o charakterze poetyckim, bardzo popularnej w średniowieczu

Sekwencja jest rodzajem pieśni liturgicznej, która od XI do XVI wieku śpiewana była w czasie świątecznych mszy, po *Alleluia*. Nie należała bezpośrednio do liturgii, stąd też podczas Soboru Trydenckiego (1542–1563) została oficjalnie usunięta z mszy. Dozwolono wówczas wykonywanie jedynie czterech szczególnych sekwencji: wielkanocnej *Victime paschali laudes* („Pieśni pochwalne Wielkanocy”), na święto Zesłania Ducha Świętego – *Veni, Sancte Spiritus* („Przybądź Duchu Święty”), na święto Bożego Ciała – *Lauda Sion Salvatorem* („Chwal, Syjonie, Zbawiciela”) oraz żałobną sekwencję *Dies irae* („Dzień gniewu”). W 1727 roku do tego zestawu dodano jeszcze sekwencję maryjną *Stabat mater dolorosa* („Stała Matka boleściwa”).

Tekst sekwencji ma charakter poetycki. W najstarszych utworach poszczególne wersy wiersza różniły się liczbą sylab i zwykle pozbawione były rymów. Każdy fragment melodii powtarzano dwukrotnie, z dwoma następującymi po sobie strofami tekstu. Jednym z najbardziej znanych twórców tych starszych sekwencji był Notker Balbulus, benedyktyński mnich żyjący na przełomie IX i X wieku. Od XI stulecia styl sekwencji zaczął się zmieniać: wersy były identycznej długości i kończyły się rymami. Prawdziwy wysyp twórczości sekwencyjnej przypadł na XIV wiek. W sumie w [średniowieczu](#) powstało kilka tysięcy sekwencji, związanych z różnymi okazjami i kultem różnych świętych, przy czym czasem na jedną melodię śpiewano różne teksty. W Polsce układano sekwencje związane z kultem św. Wojciecha, św. Stanisława i św. Jadwigi, przy czym do ich śpiewania wykorzystywano znane już wcześniej melodie.

Zachowała się również wielka liczba utworów wielogłosowych opartych na tekstach i melodiach sekwencji. Niektóre z nich cieszyły się szczególną popularnością: np. sekwencja *Dies irae* rozbrzmiewa w mszach żałobnych (*Requiem d-moll* [Mozarta](#)), ale też służy jako złowieszczy temat w utworach instrumentalnych (*Symfonia fantastyczna* [Berlioz](#)). Istnieje też wiele opracowań sekwencji *Stabat mater*: od [Josquina des Prez](#), poprzez [Vivaldiego](#) i Pergolesiego, aż do wspomniałego [Karola Szymanowskiego](#).

dr Paweł Gancarczyk